

Instanța de fond: Judecătoria Drochia (sediul Glodeni) (jud. V. Noga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: St. Procopciuc, E. Grumeza, D. Stănilă)

DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”,
în cauza civilă la cererea depusă de Adrian Portean, persoană interesată
Serviciul Stare Civilă Glodeni cu privire la constatarea înregistrării decesului,
împotriva încheierii din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți

c o n s t a t ă :

La 18 mai 2017, Adrian Portean a depus cerere solicitând constatarea înregistrării decesului și stabilirea faptului că Sandu Olga Ion, născută la xxxxx, în xxxxx, a decedat xxxxx, în xxxxx.

În motivarea cererii, petiționarul a invocat că s-a adresat la Oficiul Stării Civile Glodeni cu o cerere prin care a solicitat eliberarea certificatului de deces pe numele lui Sandu Olga Ion, aceasta fiind bunica sa de pe linia mamei.

Menționează că, în urma verificărilor efectuate de Oficiul Stării Civile s-a depistat, că certificatul de deces lipsește. Deoarece certificatul de deces pe numele Olgăi Sandu nu s-a păstrat, iar în registrul de stare civilă lipsesc date referitor la acest fapt, este necesar să se constate înregistrarea decesului pentru a fi reconstituit certificatul de deces.

Prin hotărârea din 12 iunie 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) s-a admis cererea depusă de Adrian Portean cu privire la constatarea înregistrării decesului și s-a constatat faptul înregistrării decesului lui Sandu Olga Ion, născută xxxxx, în xxxxx, a decedat la xxxxx, în xxxxx.

La 28 iulie 2017, prin intermediul poștei electronice (f.d.43), Serviciul Stare Civilă a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 12 iunie 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni).

Prin încheierea din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți s-a restituit ca tardivă cererea de apel depusă de Serviciul Stare Civilă împotriva hotărârii din 12 iunie 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni).

La 22 septembrie 2017, prin intermediul poștei electronice (f.d.59), Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” (succesorul în drepturi procedurale al Serviciului Stare Civilă) a declarat recurs împotriva încheierii din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță, repunerea în termen în temeiul art. 116 alin.(1) Cod de procedură civilă.

La 27 septembrie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.98), cererea de recurs a fost expediată prin intermediul Poștei Moldovei la Curtea de Apel Bălți.

În motivarea recursului s-a invocat că în contextul prevederilor art. 186 alin. (2) Cod de procedură civilă, conform cărora depunerea referinței este obligatorie, iar în cazul nedepunerii ei în termenul stabilit de instanță, cauza este examinată în baza materialelor anexate la dosar, a depus în termen referința și anume la data de 09 iunie 2017 ora 11:45 la adresa electronică a Judecătorei Drochia (sediul Glodeni), fapt confirmat de funcționar prin apelul telefonic. Ședința de judecată a fost stabilită pentru data de 12 iunie 2017 ora 8:30, însă din motive necunoscute această referință nu a fost înregistrată și transmisă judecătorului.

Concomitent precizează recurentul că, la 21 septembrie 2017 a depus un demers la Judecătoria Drochia (sediul Glodeni), prin care a solicitat confirmarea recepționării referinței depuse, cu indicarea expresă a numărului de înregistrare al acesteia, în cadrul căreia în calitate de persoană interesată figura Serviciul Stare Civilă. Respectiv, la 22 septembrie 2017, Judecătoria Drochia (sediul Glodeni) a remis răspunsul, conform căruia a comunicat că verificând poșta electronică a instanței s-a constatat că referința a fost expediată de Serviciul Stare Civilă în format electronic la data de 09 iunie 2017 ora 11:49, însă din motive tehnice aceasta a parvenit mai târziu și, deoarece scrisorile primite ulterior deja au fost deschise, referința nu a fost observată. Concomitent la 12 iunie 2017 referința respectivă a fost recepționată pe suport de hârtie fiind înregistrată la Judecătoria Drochia (sediul Glodeni).

În circumstanțele expuse, consideră recurentul că, aspectul specificat în hotărârea primei instanțe precum că reprezentantul persoanei interesate - Serviciul Stare Civilă, fiind citat în modul corespunzător în ședința de judecată nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței, nu poate fi invocat, deoarece referința a fost depusă cu respectarea termenilor legali. Conform referinței, reprezentantul Serviciului Stare Civilă a solicitat, în temeiul art. 191 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, amânarea ședinței de judecată pentru o altă dată, specificând concomitent de respectarea aceluiași articol alin. (2) și art. 190 alin. (3) Cod de procedură civilă, cu prezentarea motivului și anume programul de muncă al oficiilor stare civilă stabilit prin Regulamentul intern al Serviciului Stare Civilă, aprobat prin Ordinul Serviciului Stare Civilă nr. 59 din 18 iulie 2013, care stabilește că ziua de luni pentru oficiile stare civilă este zi de odihnă.

La ședința stabilită pentru data de 12 iunie 2017, fiind într-o zi de luni, reprezentantul oficiului stare civilă Glodeni nu avea posibilitate de a se prezenta în instanța de judecată. Astfel, reprezentantul Serviciului Stare Civilă a informat la data de 09 iunie 2017 ora 11:45 despre imposibilitatea prezentării în instanța de judecată, cu prezentarea motivelor expuse supra, respectiv atenționând în acest caz

și respectarea dispoziției art. 205 alin. (1) Cod de procedură civilă. Instanța de judecată urmă să se conducă de art. 208 alin. (2) Cod de procedură civilă, stabilind o nouă data pentru desfășurarea ședinței de judecată.

Remarcă recurentul că, un alt aspect este și nerespectarea art. 260 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă și anume suspendarea procesului în cazul reorganizării părții în proces. În acest sens, specifică că la 22 mai 2017, prin Hotărârea Guvernului nr. 314 privind constituirea Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, publicată în Monitorul Oficial nr. 162- 170/396 din 26 mai 2017, pct. 5. Serviciul Stare Civilă se reorganizează, prin fuziune cu instituția publică Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” în subordinea Guvernului. Drepturile și obligațiile persoanelor juridice absorbite trec integral la persoana juridică absorbantă- Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”. Succesiunea în drepturi, în conformitate cu art. 70 alin. (1) Cod de procedură civilă, este posibilă în orice fază a procesului. Art. 262 lit. a) Cod de procedură civilă prevede că până la determinarea succesorului în drepturi al persoanelor ieșite din proces, procesul se suspendă.

Suține recurentul că, în contextul evenimentelor rulate, a fost omis termenul de a depune cererea de apel împotriva hotărârii din 12 iunie 2016 a Judecătorei Drochia (sediul Glodeni), cu care își exprimă dezacordul, pornind de la încălcarea prevederilor art. 55 alin. (1) al Legii nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, conform cărora actul de deces se întocmește în urma declarației verbale făcute la organul de stare civilă în a cărui rază teritorială s-a produs decesul, a locuit decedatul, a fost găsit cadavrul persoanei decedate sau se află instituția care a eliberat actul constatator al decesului. Conform art. 69 alin. (1) al aceleiași Legi, în actele de naștere și, după caz, în cele de căsătorie, de divorț sau de deces se înscriu mențiuni cu privire la modificările intervenite în starea civilă a persoanei, precum și alte mențiuni similare.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 29 august 2017, iar Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” a declarat recurs la 22 septembrie 2017, prin intermediul poștei electronice (f.d.59).

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost expediată Serviciului Stare Civilă la 07 septembrie 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d.57) și a fost recepționată, conform avizului de recepție (f.d.58) la 12 septembrie 2017.

Astfel, recursul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” împotriva încheierii din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți, este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” neîntemeiat și pasibil de a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3

judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din 12 iunie 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) s-a admis cererea depusă de Adrian Portean cu privire la constatarea înregistrării decesului (f.d.25, 36-37).

Tot aici, este de menționat că copia dispozitivului hotărârii din 12 iunie 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) a fost recepționat de către Serviciul Stare Civilă la 16 iunie 2017, conform avizului de recepție (f.d.33).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 113 alin.(1) Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La 28 iulie 2017, prin intermediul poștei electronice (f.d.43), Serviciul Stare Civilă a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 12 iunie 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni).

În conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Astfel, prin încheierea din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți s-a restituit ca tardivă cererea de apel depusă de Serviciul Stare Civilă împotriva hotărârii din 12 iunie 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni).

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel precum că Serviciul Stare Civilă a depus cererea de apel în afara termenului de 30 de zile, deoarece art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, menționat și supra, statuează expres precum că acest termen se calculează de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Argumentele recurentului invocate referitor la depunerea referinței, conform căreia a solicitat amânarea ședinței de judecată din 12 iunie 2017, precum și reorganizarea Serviciului Stare Civilă ce ar justifica omiterea termenului de declarare a apelului, nu exclud obligația de a se conforma prevederilor legale, de altfel, buna-credință în folosirea drepturilor procedurale ține de diligența părților.

Chiar și în condițiile solicitării amânării ședinței de judecată stabilită pentru 12 iunie 2017, această circumstanță nu exclude obligația părții de a se interesa de desfășurarea procesului, aspect, în esență, reținut și de instanța de apel.

Concomitent Colegiul relevă că, instanța de apel corect a menționat că apelantul nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a cererii de apel, or, instituția de drept procesual a repunerii în termen constituie beneficiul acordat de lege titularului unui drept procesual, care din motive justificate nu și-a putut exercita dreptul în interiorul termenului imperativ, să-și îndeplinească acest drept și, ulterior, fără ca instanța să-l decadă din exercițiul său sau să aplice o altă sancțiune prevăzută de lege în caz de nerespectare a termenului.

Or, în contextul legislației în vigoare în raport cu speța dată, apelantului/recurentului i-au fost asigurate condiții reale pentru a beneficia efectiv de continuitatea procesului și de a-și valorifica drepturile de care, rezultând din poziția recurentului, ar fi fost lipsit în instanța de fond.

La acest capitol, Colegiul consideră pertinente și prevederile art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă, conform cărora participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

Astfel, în contextul normei precitate, Colegiul reiterează că materialele cauzei atestă că la 16 iunie 2017, conform avizului de recepție (f.d.33), Serviciul Stare Civilă a recepționat dispozitivul hotărârii din 12 iunie 2017 a Judecătorei Drochia (sediul Glodeni), iar la 03 iulie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.35), a fost expediată în adresa instanței de fond, cererea Serviciului Stare Civilă, prin care s-a solicitat eliberarea hotărârii motivate (f.d.349). Aceste circumstanțe denotă suplimentar că apelantul/recurentul a avut un termen rezonabil pentru a se conforma prevederilor legale pentru depunerea cererii de apel în termen (art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă).

Colegiul accentuează că, în lipsa hotărârii motivate, partea nu este lipsită de dreptul de a înregistra un apel care ulterior poate fi completat cu temeiurile de fapt și de drept rezultând din prevederile art. 365 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, conform cărora elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit.d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

Alte argumente invocate de recurent sunt irelevante și nu pot servi ca temei de casare a încheierii recurate, or, acestea țin nemjlocit de fondul cauzei și nicidecum nu justifică omiterea termenului de contestare a hotărârii instanței de fond în termenul stabilit de lege.

Colegiul notează că, unul din aspectele preeminenței dreptului, rezultând din jurisprudența CtEDO, este principiul securității raporturilor juridice.

Or, CtEDO statuează că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac (Ponomaryov vs Ucraina, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În atare circumstanțe, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel ca fiind tardiv, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor

Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

În această ordine de idei, Colegiul reține că argumentele invocate în cererea de recurs, indică direct la nerespectarea de apelant a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Colegiul precizează că circumstanțele expuse de recurent nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel s-a conformat prevederilor legale la restituirea cererii de apel, or, este de obligația participanților la proces de a urmări desfășurarea procesului de judecată, în condițiile când au cunoscut despre existența acestuia, aspect specific și speței. Cu atât mai mult, Serviciul Stare Civilă, fiind absent la pronunțarea hotărârii instanței de fond, a recepționat copia dispozitivului hotărârii în termenul legal de 5 zile prevăzut de lege, fapt menționat și *supra*.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și conformă prevederilor legale, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii instanței de apel din 29 august 2017.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”,
Se menține încheierea din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă la cererea depus de Adrian Portean, persoană interesată Serviciul Stare Civilă Glodeni cu privire la constatarea înregistrării decesului.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală